

PRELIMINARY EXAMINATION FOR PART IA OF THE
CLASSICAL TRIPOS

Tuesday 26 April 2005 9 to 12

Paper 1

LATIN TRANSLATION

*Candidates must answer **all** questions in **Section A**.*

*Candidates must answer **one** question from **Section B**.*

All questions carry equal weight.

*Answers from **each** Section **must** be written in a separate booklet.*

*Write your **number** (**not** your name) on the cover of **each** Section booklet.*

Candidates who do not write legibly may find themselves at a grave disadvantage.

STATIONERY REQUIREMENTS

20 Page Answer Book ×2

Rough Work Pad

**You may not start to read the questions
printed on the subsequent pages of this
question paper until instructed that you
may do so by the Invigilator**

SECTION A

A1 *Translate:*

si nihil aliud nisi de ciuitate ac lege dicimus, nihil dico amplius: causa dicta est, quid enim horum infirmari, Grati, potest? Heracliaene esse tum ascriptum negabis? adest uir summa auctoritate et religione et fide, M. Lucullus, qui se non opinari sed scire, non audisse sed uidisse, non interfuisse sed egisse dicit, adsunt Heraclienses legati, nobilissimi homines: huius iudicii causa cum mandatis et cum publico testimonio uenerunt: qui hunc ascriptum Heracliensem dicunt, hic tu tabulas desideras Heracliensium publicas: quas Italico bello incenso tabulario interisse scimus omnis, est ridiculum ad ea quae habemus nihil dicere, quaerere quae habere non possumus: et de hominum memoria tacere, litterarum memoriam flagitare: et, cum habeas amplissimi uiri religionem, integerrimi municipi ius iurandum fidemque, ea quae deprauari nullo modo possunt repudiare, tabulas, quas idem dicis solere corrumpi, desiderare.

CICERO *Pro Archia Poeta* 8

A2 *Translate:*

itaque, credo, si ciuis Romanus Archias legibus non esset, ut ab aliquo imperatore ciuitate donaretur perficere non potuit. Sulla cum Hispanos donaret et Gallos, credo hunc petentem repudiasset: quem nos in contione uidimus, cum ei libellum malus poeta de populo subiecisset, quod epigramma in eum fecisset, tantummodo alternis uersibus longiusculis, statim ex eis rebus quas tunc uendebat iubere ei praemium tribui – sed ea condicione, ne quid postea scriberet, qui sedulitatem mali poetae duxerit aliquo tamen praemio dignam, huius ingenium et uirtutem in scribendo et copiam non expetisset? quid? a Q. Metello Pio, familiarissimo suo, qui ciuitate multos donauit, neque per se neque per Lucullos impetrauisset? qui praesertim usque eo de suis rebus scribi cuperet, ut etiam Cordubae natis poetis, pingue quiddam sonantibus atque peregrinum, tamen auris suas dederet, neque enim est hoc dissimulandum quod obscurari non potest, sed prae nobis ferendum: trahimur omnes studio laudis, et optimus quisque maxime gloria ducitur.

CICERO *Pro Archia Poeta* 25–26

A3 *Translate:*

fecerat exiguas iam sol altissimus umbras:
 quae mora sit sociis, miratur Agenore natus
 uestigatque uiros, tegumen derepta leoni
 pellis erat, telum splendenti lancea ferro
 et iaculum teloque animus praestantior omni,
 ut nemus intrauit letataque corpora uidit
 uictoremque supra spatiosi corporis hostem
 tristia sanguinea lambentem uulnera lingua,
 'aut ultor uestrae, fidissima pectora, mortis,
 aut comes' inquit 'ero.' dixit dextraque molarem
 sustulit et magnum magno conamine misit.
 illius impulsu cum turribus ardua celsis
 moenia mota forent, serpens sine uulnere mansit
 loricaeque modo squamis defensus et atrae
 duritia pellis ualidos cute reppulit ictus:
 at non duritia iaculum quoque uicit eadem,
 quod medio lentae spinae curuamine fixum
 constitit et totum descendit in ilia ferrum.
 ille dolore ferox caput in sua terga retorsit
 uulneraque adspexit fixumque hastile momordit,
 idque ubi ui multa partem labefecit in omnem,
 uix tergo eripuit: ferrum tamen ossibus haesit.

OVID *Metamorphoses* III 50-72

[TURN OVER

SECTION B

Answer one question

B1 *Discuss:*

dumque ea per terras fatali lege geruntur
 tutaque bis geniti sunt incunabula Bacchi,
 forte Iouem memorant diffusum nectare curas
 seposuisse graues uacuaque agitasse remissos
 cum Iunone iocos et 'maior uestra profecto est, 320
 quam quae contingit maribus' dixisse 'uoluptas.'
 illa negat, placuit quae sit sententia docti
 quaerere Tiresiae; uenus huic erat utraque nota.
 nam duo magnorum uiridi coeuntia silua
 corpora serpentum baculi uiolauerat ictu 325
 deque uiro factus – mirabile – femina septem
 egerat autumnos: octauo rursus eosdem
 uidit, et 'est uestrae si tanta potentia plagae'
 dixit, 'ut auctoris sortem in contraria mutet,
 nunc quoque uos feriam.' percussis anguibus isdem 330
 forma prior rediit, genetiuoque uenit imago.
 arbiter hic igitur sumptus de lite iocosa
 dicta Iouis firmat, grauius Saturnia iusto
 nec pro materia fertur doluisse sui que
 iudicis aeterna damnauit lumina nocte: 335
 at pater omnipotens (neque enim licet irrita cuiquam
 facta dei fecisse deo) pro lumine adempto
 scire futura dedit poenamque leuauit honore.

OVID *Metamorphoses* III 316–38

B2 *Discuss:*

'quis furor, anguigenae, proles Mauortia, uestras
 attonuit mentes?' Pentheus ait: 'aerane tantum
 aere repulsa ualent et adunco tibia cornu
 et magicae fraudes, ut, quos non bellicus ensis,
 non tuba terruerit, non strictis agmina telis,
 femineae uoces et mota insania uino
 obscenique greges et inania tympana uincant? 535
 uosne, senes, mirer, qui longa per aequora uecti
 hac Tyron, hac profugos posuistis sede penates,
 nunc sinitis sine Marte capi? uosne, acrior aetas,
 o iuuenes, propiorque meae, quos arma tenere,
 non thyrsos, galeaque tegi, non fronde decebat?
 este, precor, memores, qua sitis stirpe creati,
 illiusque animos, qui multos perdidit unus,
 sumite serpentis! pro fontibus ille lacuque 545
 interiit: at uos pro fama uincite uestra!
 ille dedit leto fortes: uos pellite molles
 et patrium retinete decus! si fata uetabant
 stare diu Thebas, utinam tormenta uirique
 moenia diruerent, ferrumque ignisque sonarent!
 essemus miseri sine crimine, sorsque querenda,
 non celandi foret, lacrimaeque pudore carerent:
 at nunc a puero Thebae capientur inermi,
 quem neque bella iuuant nec tela nec usus equorum,
 sed madidus murra crinis mollesque coronae 555
 purpuraque et pictis intextum uestibus aurum,
 quem quidem ego actutum (modo uos absistite) cogam
 adsumptumque patrem commentaque sacra fateri.'